

SYLLABUS

1. Puni naziv nastavnog predmeta:

Tehnika glasa IV

Kolegij: Glas lika

2. Skraćeni naziv nastavnog predmeta / šifra:

TG IV

3. Ciklus studija:

1

4. Bodovna vrijednost ECTS:

4

5. Status nastavnog predmeta: Obavezni Izborni**6. Preduslovi za polaganje nastavnog predmeta:**

Ispunjene predispitne obaveze- semestralni pregledi rada: TG IV.

7. Ograničenja pristupa:

Samo studenti studijskog programa-odsjeka Gluma

8. Trajanje / semestar:

1

4

9. Sedmični broj kontakt sati:

9.1. Predavanja:

2

9.2. Auditorne vježbe:

1

9.3. Laboratorijske / praktične vježbe:

10. Fakultet:

Akademija dramskih umjetnosti

11. Odsjek / Studijski program:

Gluma

12. Odgovorni nastavnik:

mr.sci. Sanela Babić, vanr.prof.

13. E-mail nastavnika:

sanela.babic@untz.ba

14. Web stranica:

--

15. Ciljevi nastavnog predmeta:

- Glas lika.
- Prilagođavanje glasovnih konstanti skici za lik.
- Glasovno prilagođavanje liku.
- Elementi tehnike glasa u funkciji građenja skice za lik.

16. Ishodi učenja:

Naučiti vještinu kako pronaći glas lika i uskladiti ga sa njegovim psiho-fizičkim karakteristikama. Disanje, dinamika glasa, registri, pauze. Sve to podrazumijeva fleksibilnost u okvirima standardnih glasovnih okvira, a u cilju traženja novih, koje će nas približiti da pomirimo glas glumca i glas lika-ulože.

17. Indikativni sadržaj nastavnog predmeta:

Modul I: Prilagođavanje glasovnih konstanti skici za lik.

1. Respiracija (sa i bez teksta u svim položajima tijela).
2. Tonska artikulacija i dinamika glasa.
3. Usklađivanje ličnog obrasca disanja sa disanjem lika.
4. Sinhronizacija glasa, pokreta i govora.
5. Dinamika glasa i njen uticaj na tijelo lika. Šapat. Prelaz iz šapata na fonaciju. Tihi ton (piano). Gradacija u glasnost. Forte. Forte fortissimo.

Modul II: Glasovno prilagođavanje liku.

6. Fleksibilni rezonatori. Usna duplja. Nosna duplja.
7. Fiksirani rezonatori. Lobanja, čeonu kost, jagodična kost, nosna kost, tjeme i potiljak (rezonatori glave).
8. Prirodni rezonatori. Grudni koš.
9. Prirodni rezonatori. Kosto-abdominalni pojas.
10. Glasovno prilagođavanje i upotreba rezonatora za potrebe lika.
Aktiviranjem rezonance grudi dobijemo toplije, tamnije tonove – emocionalniju karakternost lika.
Aktiviranjem rezonance glave dobijemo hladnije, svjetlije tonove – racionalniju karakternost lika.

Semestralni pregled rada

Prikazivanje, analiza i vrednovanje izbora programa Modula I i II u studijskim uvjetima pred nastavnikom i saradnicima.

Modul III: Elementi tehnike glasa u funkciji građenja skice za lik

11. Sinhroni obrazac odnosa glasa lika i tijela lika. Glas lika je apsolutno uslovljen (podređen) držanjem, stavom, konstitucijom lika.
12. Asinhroni obrazac odnosa glasa lika i tijela lika. Ponekad glas lika može da bude apsolutno suprotan, iznenađujuće suprotan od tijela lika.
13. Rad na određenim zadacima koje studenti vježbaju na matičnom predmetu (Gluma).
Prilagođavanje disanja psiho-fizičkim odlikama lika.
Prilagođavanje ritma i tempa govora senzibilitetu lika. Prilagođavanje visine i glasnosti misaonoj sadržini interpretacije. Prilagođavanje intenziteta stupnju misaono - emocionalne zagusnutosti.
14. Rad sa studentima koji su lošom navikom stekli neke pogreške u načinu disanja ili govora.
15. Tehničke vježbe.

Semestralni završni ispit.

Javno prikazivanje, analiza i vrednovanje izbora programa iz kolegija semestra u profesionalnim teatarskim ili drugim optimalnim prostornim uvjetima, pred komisijom i publikom uz video snimanje.

18. Metode učenja:

Nastavne metode:

1. Predavanja i konsultacije.
2. Praktična nastava-vježbe.
3. Samostalni rad studenata.
4. Kontinuirana provjera znanja i umijeća.

Mentorski princip izvođenja:

Interaktivna nastava i vježbovni proces na relaciji student-asistent-profesor.

Studenti su obavezni redovno dolaziti na predavanja i vježbe. Kontinuirano se vodi evidencija prisustva studenata. U toku semestra student može opravdano izostati sa 10% fonda predavanja i vježbi, pri čemu je dužan nadoknaditi vježbe u terminima planiranim za to. U slučaju da student ima više od 20% neopravdanih izostanaka od ukupnog broja predavanja i vježbi u semestru, student nema pravo na potpis.

19. Objasnjenje o provjeri znanja:

Provjera znanja studenata obavlja se:

Semestralni pregled rada - max 59 bodova

prisutnost na predavanjima i vježbama	11 bodova
aktivnost studenta u nastavnom procesu	12 bodova
teorija i praktične vježbe	36 bodova

Završni ispit - max 41 bodova

prisutnost na predavanjima i vježbama	5 bodova
aktivnost studenta u nastavnom procesu	6 bodova
teorija i praktične vježbe	30 bodova

Provjera znanja studenata obavlja se na pregledu rada (max. 59 bodova) i završnom ispitu (max 41 bod). Na pregledu rada i završnom ispitu boduje se prisustvo studenta na predavanjima i vježbama (max. 16 bod) i pokazana aktivnost (max. 18 bod), praktične vježbe

Ukupan broj bodova se dobija sumiranjem osvojenog broja bodova iz svih aktivnosti tokom semestra. Kontinuiranom aktivnošću predispitnih obaveza tokom cijelog semestra student može ostvariti 60 bodova. (11+12+12+12+12+5+6), što čini 70% od ukupnog ispita, dok se preostali dio od 30% ostvaruje na završnom ispitu.

Provjera znanja na završnom ispitu obavlja se prvenstveno praktično pred nastavnikom i saradnicima.

Praktična provjera odnosi se na izvođenje vježbi (etida) iz oblasti koje su po nastavnom programu predviđene za ovaj semestar.

Pismena i/ili usmena provjera vrši se testom i postavljajući pitanja od strane predmetnog nastavnika.

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, sadrži maksimalno 100 bodova.

20. Težinski faktor provjere:

OBAVEZE STUDENATA	BODOVI
prisutnost na predavanjima i vježbama	16%
aktivnost studenta u nastavnom procesu	18%
kolokvij teorija i praktične vježbe	36%
završni ispit teorija i praktične vježbe	30%

Konačna ocjena se formira u odnosu na ukupan broj postignutih bodova tokom semestra, tj. predispitnih obaveza i samoga završnog ispita.

BODOVI	KONAČNA OCJENA
<53	pet (5); ne zadovoljava; F
54-63	šest (6); dovoljan; E
64-73	sedam (7); dobar; D
74-83	osam (8); vrlo dobar; C
84-93	devet (9); izvanredan; B
94-100	deset (10); odličan; A

21. Osnovna literatura:

1. Antonen Arto : POZORIŠTE I NJEGOV DVOJNIK, Beograd, 1971.
  2. Bruna Špiler : UMJETNOST SOLO PJEVANJA, Sarajevo, 1972.
  3. Bertolt Breht : DIJALETIKA U TEATRU, Beograd, 1966.
  4. Cicely Berry : GLUMAC I GLAS, Zagreb, 1977.
  5. Ivo Lhotka-Kalinski: UMJETNOST PJEVANJA, Školska knjiga, Zagreb, 1975.
  6. Ježi Grotovski: KA SIROMAŠNOM POZORIŠTU, Izdavačko informativni centar studenata, Beograd, 1976.
  7. Ljiljana Erenrajh-Grujić : GLASOVNO OBRAZOVANJE GLUMCA, Univerzitet umetnosti, Beograd, 1995.
  8. Marina Marković : GLAS GLUMCA, Beograd, 2002.
  9. Marina Marković : GLUMAC I GLAS (Prilozi), Zbornik radova, Fakultet dramskih umetnosti, Beograd, 1977.
  10. Marina Marković : GLASOVNE TRANSFORMACIJE U ELEKTRONSKIM MEDIJIMA, Zbornik radova, Fakultet dramskih umetnosti, Beograd, 1999.
  11. Michael Chexhov: TO THE ACTOR, Harper and Brothers, New York , 1953.
  12. Nikola Cvejić: SAVREMENI BELKANTO, Univerzitet umetnosti, Beograd, 1980.
  13. Peter Brook: PRAZNI PROSTOR ,Vidici, Split, 1972.
  14. Edward Bairstow : SINGING LEARNED FROM SPEEC, Macmillan, London, 1946.
  15. Cicely Berry : VOICE AND THE ACTOR, Harrap, London, 1973.
  16. Dušan & Biserka Cvejić : UMETNOST PEVANJA – ART OF SINGING, Privatno izdanje, Beograd, 1994.
  17. D.Cvejić, M.Kosanović, Z.Milutinović : PRILOG REHABILITACIJI ODNOSNO LEČENJU GLASA I GOVORA, Zbornik Medicinskog fakulteta, Otorinolaringološki institut Kliničke bolnice grada, Beograd, 1984.
  18. George Dodds : THE CONTROL OF THE BREATH, Oxford University press, London, 1935.
  19. Aleksandar Dragojlović : VOKALNA LIČNOST RADIJA, Radio Beograd, Beograd, 1985.
  20. W.S.Drew : VOICE TRAINING. THE RELATION OF THE THEORY AND PRACTICE, Oxford Universiti press, London, 1924.
  21. Branko Gavela : GLUMAC I KAZALIŠTE, Sterijino pozorje, Novi Sad, 1967.
  22. Petar Guberina : ZVUK I POKRET U JEZIKU, Matica Hrvatska, Zagreb, 1952.
  23. Fridrih Niče : ROĐENJE TRAGEDIJE IZ DUHA MUZIKE, BIGZ, Beograd, 1983.
  24. "SRPSKA MUZIČKA SCENA", Zbornik radova, Muzikološki institut SANU, Beograd, 1995.
  25. D.Savić, D.Cvejić, M.Kosanović : OTORINOLARINGOLOGIJA, Naučna knjiga, Beograd, 1986.
- Preporuku i prioritet literature prema programima semestara modula i kolegija studija određuju nastavnici glavnog nastavno-umjetničkog predmeta Tehnika glasa I - VIII.

22. Internet web reference:

---

23. U primjeni od akademske godine:

2023/24.

---

24. Usvojen na sjednici NNV/UNV:

26.05.2023.
